

М.А. Голованова, канд. техн. наук, доц. (НАКУ «ХАІ», Харків)

ДРАЙВЕРИ ЗМІН СИСТЕМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Світ змінюється, і освіта повинна змінюватися разом з ним. Розглянемо глобальні тенденції, пов'язані із впливом інформаційних технологій на процес освіти.

1. *Зміни в культурі інновацій.* Освітні установи переймають нові ідеї та процеси зі світу бізнесу. Поступово електронні документообіг та обробка даних стають звичайним явищем, на жаль, паперова рутинна у вищій школі нікуди не зникає, а тільки набирає оберти. ІТ-технології можуть стати каталізатором вдосконалення освітнього процесу. Проте культура інновацій означає не тільки прийняття нових технологій і перегляд методів навчання, а й усвідомлення того факту, що цінності в зовнішньому світі постійно змінюються. Це означає, що освіта та її складові також мають змінитися, щоб відповідати очікуванням часу.

2. *Розширення співпраці між ЗВО та організаціями на основі ІТ-технологій:* 1) стає неможливим не використовувати технології, в той час як їх використання часто занадто дороге, тому освітні установи йдуть на діалог один з одним і з виробниками освітніх технологій, щоб домовитися про вигідні умови і кінцеві результати; 2) ЗВО все більш активно обмінюються даними і контентом (нотатки до лекцій, практичних та лабораторних занять, семінарів, методичні вказівки, різні університетські блог-платформи, які об'єднують ЗВО, викладачів, студентів у соціальних мережах).

3. *Зміна ролі системи оцінювання студентів.* Технології дають змогу працювати з великими наборами даних (наприклад, реєструвати статистику результатів навчання і визначати, які методи навчання краще, вести докладну базу даних про кожного студента від вступу до закінчення університету). Це дає змогу корегувати індивідуальний навчальний план студента і зробити висновки про систему освіти в цілому. Це зміщує акцент з остаточної оцінки на проміжні результати, які виявляються набагато більш важливими для розроблення стратегії вищої освіти.

4. *Поширення відкритих освітніх ресурсів.* Багато викладачів щиро раді поділитися своїми знаннями з усім світом, не думаючи ні про яку особисту вигоду, це сприяло швидкому поширенню безкоштовних освітніх матеріалів в інтернеті: курси, робочі зошити, навчальні матеріали, дослідницькі статті та багато іншого.

5. *Поширення змішаного навчання.* Завдяки інформаційним технологіям з'явилися різні форми змішаного навчання, яке поєднує в собі

найкраще: можливість вільно розподіляти час і зусилля й отримувати знання за межами університету, а також переваги роботи з викладачем F2F. Все більше і більше навчальних закладів розраховують на ефективне поєднання технологій і традиційного персонального навчання.

6. *Трансформація навчального простору*, яка дає змогу студентам працювати у будь-який час і в будь-якому місці на смартфоні або планшеті та більше взаємодіяти один з одним, наприклад в університетських бібліотеках або інших місцях навчальних закладів створюють індивідуальні навчальні зони, де зручно працювати на переносних пристроях.

7. *Індивідуалізований шлях навчання* може допомогти студентам і НПП розвинути свої вроджені таланти і здатність, але це вимагає істотних змін в організації та забезпеченні освіти, робочих місць, децентралізації навколо особистого прогресу. Уведення дійсно індивідуальних класичних підходів у широкому масштабі вимагатиме високих витрат, але IT-технології сприятимуть значному зменшенню таких витрат та стануть катализатором для персоналізації навчання, зроблять досвід більш активним і гнучким. Однорангові (P2P) платформи дають змогу людям з різних частин суспільства і світу займатися разом і вчитися один у одного.

8. *Міждисциплінарність*. Локальні і глобальні виклики, такі як проблеми зміни клімату, їжа, вода і енергетична безпека, здоров'я тощо, стають все більш складними і вимагають міждисциплінарних підходів, щоб зрозуміти причини і складності сучасних проблем та розробити інноваційні рішення, які найчастіше знаходяться на стику різних дисциплін. Проте в переважній більшості університети України та Європи залишаються вузькоспрямованими у підготовці фахівців, що не відповідає викликам сучасного світу.

9. *Наявність формальної освіти не гарантує працевлаштування*, тому формальна освіта має доповнюватися підприємницькою діяльністю. Нові форми партнерства між ЗВО та державними і приватними суб'єктами впливають на можливість працевлаштування. Кількість суб'єктів, що пропонують нові платформи, методи підготовки і навчання, постійно зростає і більше не обмежуються формальними навчальними закладами. Водночас роботодавці майже не взаємодіють із ЗВО, тому їх вимоги до кваліфікацій мають низький шанс бути впровадженими у освітні програми. У результаті, чверть молоді є потенційними безробітними за фахом.

10. *Медіаграмотність, критичне мислення та оцінку інформації освітньої системи* треба інтегрувати як необхідну й одну з найважливіших вищих кваліфікацій XXI ст. ще з раннього віку.

Таким чином, використання цифрових технологій у сфері освіти дасть змогу адаптувати освітній простір України до вимог часу і світового ринку праці.